

Ferid Muhić

ISLAMSKI IDENTITET EVROPE

Izdavači:

Centar za napredne studije, Sarajevo

Tel.: + 387 (0)33 716 040; Fax: + 387 (0)033 716 041

Email: cns@bih.net.ba; www.cns.ba

Logos-A, Skopje

Tel: +389 (0)2/2600 036; Fax: +389 (0)2/2611 508

Email: info@logos-a.com.mk ; www.logos-a.com

Za izdavače:	Ahmet Alibašić i Adnan Ismaili
Urednik:	Ahmet Alibašić
Redaktura:	Munir Mujić
Lektor:	Hurija Imamović
Dizajn korice:	Suhejb Djemaili

Ferid Muhić

ISLAMSKI IDENTITET EVROPE

Sarajevo, 2014.

I držite se čvrsto za uže koje vam je pružio Allah, i ne razdvajajte se među sobom; i sa zahvalnošću pamtite milost koju vam je Allah ukazao, jer bili ste neprijatelji, a On vam je sjedinio srca u ljubavi, pa ste, Njegovom Milošću, postali braća; i bili ste na rubu kazana s vatrom, a On vas je spasio. Allah zaista čini jasne znake za vas, da se držite puta.

(Kur'an, 3: 103)

*Put istine je jasan, i put laži je jasan;
Put dobra je jasan, i put zla je jasan;
Mutno je samo u umu putnika.*

SADRŽAJ

Predgovor	13
Pregled osnovnih tematskih cjelina	22
Priča o tri brata	28
Uvod	33
Jedna napomena: Intonacija i istina	33

Prvo poglavlje

KULTURNA AROGANCIA

SAVREMENOG ANTIISLAMIZMA.....	37
Historijska podloga i ideološka pozadina savremenog antiislamizma	41
Medijska kampanja savremenih evropskih antiislamista.....	42
Evropa koja se stidi sebe.....	49
Bat Ye'or – Kćerka Nila pliva protiv činjenica.....	58
A kako je bilo tamo gdje nije postojala <i>dhimmitude</i> i šta bi bilo da jeste?	73
Raskrinkani projekt antiislamista - o <i>Eurabiji</i>	81

Drugo poglavlje

EVROPLJANI MUSLIMANI:

DEMOGRAFSKI POKAZATELJI	101
A sada, pogledajmo činjenice: muslimanska populacija Evrope.....	101

Statističke projekcije	
demografskih kretanja muslimana Evropljana.....	105
Imigracija, integracija, asimilacija,	
alijenacija Evropljana muslimana	109
Prijetnje i izazovi integracije	
muslimana imigranata u zemljama EU.....	116
Ekonomska diskriminacija i kulturna segregacija	116
Jedan mini dijalog:	
Antinomija integracije “po svaku cijenu”	122
Religija i identitet	126
Kultura i demokratija, diskriminacija i predrasude.....	131
Kulturni maniheizam	
neislamske evropske tradicije.....	137
Diskriminacija Evropljana muslimana	
i negativne predrasude prema njima.....	145
Terorizam: prijetnja, instrument, alibi.....	152
Sadržaj političkih odluka i njihove implikacije	
za socijalnu stvarnost Evrope	161

Treće poglavlje

HISTORIJA POLITIČKIH I KULTURNIH ODNOSA	
ISLAMSKIH I KRŠĆANSKIH DRŽAVA EVROPE	173
Slučaj El-Endelus: Case study.....	173
Etimologija toponima El-Endelus –	
ideološke kontekstualizacije	173
Hronologija islamske Evrope:	
Iberijsko poluostrvo i jugozapadna Evropa	176
Hronološki pregled historije i političkih odnosa	
El-Endelusa, prve evropske muslimanske države,	
s kršćanskim evropskim državama	179
Osnivanje prve evropske	
islamske države (710–756).....	179
Emirat Emevija u Kordobi (756–929).....	184

Hilafet Emevija (929–1031)	192
Politička fragmentacija iberijskih država (1031–1130).....	202
Slabljenje evropskih muslimana i postepeni pad pod kršćansku vlast (1130–1481)	220
Pad Granade, posljednje evropske muslimanske države na Iberijskom poluostrvu (1481–1491).....	228
Rasplet i kraj kulturne tolerancije na Iberijskom poluostrvu (1492–1616).....	232
Četvrto poglavlje	
EL-ENDELUS – POUKA MODERNOJ EVROPI	235
Prva pouka: Kordoba, daleka i sama.....	235
Druga pouka: Slučaj Valensije El-Sida: Evropski eksperiment judeo-kršćansko -islamske zajednice.....	239
Kratak pregled civilizacijskog naslijeđa El-Endelusa prisutnog u identitetu Evrope.....	243
Princip društvene tolerancije	243
Kulturni ambijent	247
Filozofija.....	248
Nauka	253
Astronomija	253
Istraživanje planete Zemlje i biosfere	255
Geografija i kartografija.....	256
Medicina	258
Psihologija i sociologija.....	258
Agrikultura	259
Arhitektura	261
Kuhinja.....	262
Književnost	263
Prijevodi.....	264
Muzika.....	265

Grnčarija	265
Tehnološko naslijeđe	266
Aeronautika	267
Genetsko naslijeđe prve evropske muslimanske države	268
Peto poglavlje	
ISLAM NA BALKANU	269
Albanci i Bošnjaci – autohtoni evropski islamski narodi	273
Historijske činjenice o Bosni	284
Mit o kršćanskoj Evropi i islamskom orijentu – Bosna kao povijesna i kulturna paradigma Evrope	295
Evropski identitet Bošnjaka	295
Judeo-kršćansko-islamski duhovni i kulturni identitet Evrope	296
Evropski identitet Bosne i Bošnjaka	298
Nacionalni identitet kao ključni motiv za prihvatanje i neprihvatanje islama u Bosni	316
Šesto poglavlje	
EVROPSKA TURSKA (OSMANLI DEVLETI)	331
Osnovni motivi za prihvatanje i neprihvatanje islama na Balkanu u vrijeme Osmanlijske države	333
Uvodna napomena	333
Demontiranje paklene mašine; princip slobodne religije kao historijska istina	336
Metodološke koordinate mita o “prisilnom islamiziranju”	340
Jedan primjer o poštovanju zakona: Slučaj Muslibegovići protiv kmeta pravoslavnca 1687.	354
Komentar o historiji kao vještini falsifikovanja	359

Sedmo poglavlje

**OSMANLIJSKO DUHOVNO NASLIJEĐE
KAO ZAJEDNIČKA OSNOVA**

MUSLIMANSKIH IDENTITETA NA BALKANU	367
Administrativni zakoni.....	374
Treći faktor – islam	379
Zaključna razmatranja.....	387
Civilizacije bez sukoba	387
Razlozi za brigu.....	393
Na samom kraju	398
Izvori i literatura	401

PREDGOVOR

Ova knjiga tretira povijest, sadržaje i efekte prisustva islama u Evropi, detaljno analizira utjecaj islama na sve ključne aspekte fenomena koji se podrazumijevaju pod opšteprihvaćenom sintagmom “evropski identitet”, da bi, na temeljima ovakve ekspertize, formirala sopstvenu ocjenu historije nastanka evropskog identiteta, njegovog objektivnog karaktera, i perspektiva razvoja u kontekstu interakcije islama i druge dvije monoteističke religije na tlu Evrope, kršćanstva i judaizma.

Temeljno metodološko uputstvo koje sugerise da sadržina projekta ili naučne studije treba predstavljati elaboraciju teme formulisane u naslovu primijenjeno je i u ovom naučno-istraživačkom projektu. U ovom kontekstu, naslov *Islamski identitet Evrope* ukazuje da je centralna tema ove studije, *in sensu stricto*, sistematsko propitivanje islamskog karaktera identiteta Evrope. Konkretno, to znači da je njen predmet tumačenje i razumijevanje socijalnih, političkih, kulturnih, i dakako, religijskih komponenti koje čine realnost savremene Evrope, a koje su formirane kroz bitno islamske utjecaje, da bi, tokom minulih 14 stoljeća, postale integralni i konstitutivni elementi njenog identiteta.

Argumentirana afirmacija ove tvrdnje, bazirana na faktografski nepobitnoj dokaznoj građi, značajno bi relaksirala tenzije i reducirala negativne efekte medijske stimulacije animoziteta prema islamu, koji je pogrešno ali kontinuirano i sistematski prikazan kao neka vrsta *stranog tijela, uljeza* ili čak,

prijetnje Evropi, izražene kroz mnogobrojne forme antiislamizma, satanizacije islama, islamofobije, već duže vremena prisutnih u cijelom svijetu, ali prije svega i s najvećim intenzitetom, upravo na tlu Evrope. Utemeljena na sistematskoj proizvodnji nacionalističkih mitova predominantno kršćanskih nacija Evrope, ova praksa svoj zajednički imenitelj nalazi primarno u neprestanom fabrikovanju falsifikovane historijske građe koja reciklira mit o navodno ekskluzivno judeo-kršćanskom karakteru evropske kulture, u kreiranju naglašeno negativnih mitova i stereotipa o suštini i karakteru islama, posebno na tlu Evrope, kao i u prikriivanju istine o ključnom doprinosu islama u konstituisanju humanističkog karaktera evropskog duhovnog identiteta i utemeljenju moderne evropske tradicije religiozne, etničke i kulturne tolerancije.

Pažnja Evrope, pa i svijeta u cjelini, danas je nesumnjivo fokusirana na odnos dominantno kršćanskih i neislamskih država prema islamu. Još uvijek vođena ideološkim imperativima imperijalne supremacije i neokolonijalističkih ambicija kao svojim centralnim političkim motivima, savremena Evropa produžuje da generira negativan odnos prema islamu, tretirajući ga kao radikalno antievropski i antikršćanski vrijednosni sistem i način društvenog života. Ova činjenica direktno utječe na organizaciju izlaganja osnovne problematike. Predmet ove knjige jeste dvostruk: kao prvo, da demantira opravdanost dominantno negativnih stereotipa o islamu i ukaže na njihovu povijesnu i faktografsku nezasnovanost; da demonstrira suštinski islamski doprinos vrijednosnoj matrici Evrope, u skladu s njezinim najvišim aksiološkim dometima, čime će biti dokazan i bitno islamski karakter identiteta Evrope! Ta je tema po svojoj važnosti najurgentnija a po implikacijama daleko najznačajnija tema svjetskih humanističkih nauka posvećenih međunarodnim odnosima, očuvanju mira i promociji tolerancije i aktivne

saradnje u svijetu! U društvenim naukama i političkim studijama mnogo se pisalo i još više govorilo o Evropi. Ponekad bi se reklo, rjeđe naglasilo, najčešće, pak, uzimalo zdravo za gotovo, kao samo po sebi razumljivo, da su Evropa i *kršćanska Evropa* sinonimi, odnosno, da predstavljaju dvije formulacije jedne te iste socijalne i kulturne historijske realnosti. Od kraja 19. vijeka, sa ciljem da se ova historijska neistina nametne i učvrsti, u jednom dijelu naučne produkcije posvećene autentično evropskom duhu i specifično evropskom identitetu, uvedena je, a do danas se gotovo u potpunosti i prihvatila, dopunska odrednica *judeo-kršćanska Evropa*, čime je prisustvo islama u konstituisanju evropskog identiteta još naglašenije negirano.

Predmet ovog projekta jeste afirmacija potpune istine o snažnom prisustvu islamskih duhovnih, moralnih, institucionalnih, naučnih te konkretno životno i ekonomski relevantnih, pa čak, i ključnih doprinosa formiranju evropskog identiteta kakav je danas; dakle da se identitet Evrope (vjerovatno prvi put u dosadašnjim interpretacijama), osvijetli i razumije u kontekstu kontinuiranog i intenzivno kreativnog utjecaja islama. Ukoliko je uopšte i bio uzet u obzir, utjecaj islama dosada je, praktično bez izuzetka i bez valjanog razloga, zaobilažen ili ignorisan u svim studijama o porijeklu i karakteru evropskog identiteta. Razumijevanje obima i autentičnog karaktera svih segmenata islamskog identiteta Evrope predstavlja jedini ključ za autentično i integralno razumijevanje identiteta Starog kontinenta. Drugim riječima, Evropa, takva kakva jeste, predstavlja sumu svih povijesnih utjecaja koji su oblikovali njenu ukupnu realnost, a to znači i svih onih, po dejstvu objektivnih a po sadržaju mnogostrukih formi kroz koje je islam trajno implantirao svoju duhovnu DNK formulu i utisnuo svoj pečat u praktično sve aspekte evropskog duhovnog, socijalnog, političkog i kulturnog života!

Glavni motiv ove studije jeste da kroz integralnu i povijesno objektivnu prezentaciju više nego milenijumskog prisustva islama na tlu Evrope i adekvatnog razumijevanja njegovog utjecaja na formiranje evropskog identiteta inicira niz debata, a preko njih stimuliše procese koji će omogućiti radikalnu pozitivnu promjenu u percepciji islama i time doprinese integraciji evropskog duha. Ako je *filozofija zapravo najviša forma samospoznaje i samosvijesti cjelokupne povijesti, izražena u pojmovima* – neka nam bude dozvoljeno da parafraziramo G.W. Hegela – onda je svaki, pa tako i evropski identitet, neka vrsta integralne, autentične *samospoznaje i samosvijesti cjeline sopstvene povijesti*.

Upravo je svijest o cjelini do sada manjkala u autopercepciji Evrope. Svoj identitet Evropa je percipirala u naglašeno redukcioniističkom kontekstu, s posebnim akcentom na svjesnom ignorisanju, namjernom zanemarivanju i direktnom falsifikovanju prisustva islama u svojoj historiji. Nervoja i pretjerana revnost u navođenju imaginarnih događaja i kvazičinjenica, kojima se pokušava po svaku cijenu prikazati nespojivost i radikalna suprotstavljenost islama, s jedne strane, i navodno monolitne kršćanske Evrope, s druge, karakterišu tu redukcioniističku produkciju toliko napadno da se čini kao da kršćanska Evropa u islamu prepoznaje svog veoma bliskog rođaka, kojeg, iz nekih misterioznih i mračnih razloga, ni po koju cijenu ne želi priznati kao činjenicu u svom porodičnom rodoslovu!

Rigorozna eliminacija islama kao imanentne komponente integralnog evropskog identiteta, motivisana spregom političkih, ideoloških i ekonomskih interesa, maskirana navodnom nepomirljivošću doktrinarnih teoloških razlika islama i kršćanstva, svojim naglašenim animozitetom prema elementima sopstvenog islamskog identiteta, dramatično je iskrivila sliku autentičnog identiteta u autopercepciji evropskog čovjeka, unijevši dubok razdor u njegovu samosvijest. Inspirisani mitom o

navodno ekskluzivnom kulturnom identitetu Evrope, baziranom na mitovima o unilateralnosti i ortolinearnosti eminentno kršćanskog karaktera evropskog duha, uzdignutim na nivo centralne interpretativne paradigme, *Evropljani kršćani* pokušali su istisnuti i islam i *Evropljane muslimane* iz cjelokupne evropske, dakle i sopstvene, povijesti. Žestoko oponiranje islamu i konfrontacija evropskog kršćanstva s evropskim islamom, kao i potpun rascjep u integralnoj samosvijesti evropskog čovjeka, bile su direktne i ujedno najpogubnije konsekvence ovog skandaloznog ideološkog falsifikata, konsekvence koje, nažalost, danas postaju sve veća smetnja uspostavljanju jedinstvenog, historijski utemeljenog, integralnog evropskog identiteta. Savremenom nerazumijevanju sopstvene historije kršćanskog dijela Evrope, doprinijelo je i odbijanje da se narodi koji su u Evropu dolazili s Osmanlijskom državom prihvate kao evropski, čak i stotinama godina nakon njihovog doseljavanja i permanentnog prisustva na evropskom kontinentu.

Ovakvoj šovinističkoj uskogradosti mogu se uputiti dvije ključne primjedbe, od kojih je svaka pojedinačno dovoljna da ovo odbijanje multikulturnog i multireligijskog naslijeđa na kom je izgrađen aktuelni identitet Evrope, kao i svako, na njemu zasnovano razlikovanje evropskih građana na takozvane "autohtone i neautohtone Evropljane", u temelju pobije a dalju diskusiju na ovu temu učini definitivno bespredmetnom.

Prvo: Populacija koja se u savremenim diskusijama tretira kao demografski i etnički "autohtono evropska" po svom porijeklu u nauci je trasirana izvan Evrope – kao "indoevropska" – što direktno znači kao populacija koja je tek dolaskom iz područja Indije i prednje Azije postala evropska (*Arijevci*, doseljenici s Iranske visoravni)! Dakle, takozvani "autohtoni Evropejci" prema opšteprihvaćenim navodima same evropske nauke ustvari su doseljenici iz Azije! Ovim stavom, sasvim logično, cijela teo-

rija o stanovnicima Evrope kao o “autohtonim, primordijalnim Evropejcima” u cjelini otpada, jer se na njih, shodno cijeloj teoriji o indoevropskom porijeklu, mora gledati kao na “primordijalne Azijce”! Usto, treba imati u vidu da su i narodi koji su u Evropu donijeli islam: od Arabljana, koji su, dakle, islam donijeli na Pirinejski poluotok i proširili ga cijelim Mediteranom, uključujući i Jadransko more, posebno njegove južne obale, preko Tatara i Mongola koji su islam učvrstili u istočnim regijama Evrope, duž rijeke Volge i oko bazena Crnog mora, do svih naroda koji su Evropu naseljavali dolaskom Osmanlijske države i time trajno unijeli islam kao neizbrisivu komponentu identiteta Evrope – dakle, da su svi oni, bez obzira na vrijeme dolaska u Evropu, bez izuzetka porijeklom iz istih krajeva, odnosno, iz istog dijela svijeta iz kog su, prema savremenoj evropskoj nauci, stigli i takozvani “autohtoni Evropejci”, dakle, iz srednje Azije i Indijskog potkontinenta, te ni po tom osnovu nema nikakvog logički opravdanog razloga zbog kojeg bi oni koji nisu autohtoni Evropljani, nego su u Evropu došli iz Azije mogli biti smatrani makar malo više “Evropljanima” nego ovi drugi; Evropljani s broda “Mayflower” koji su došli na kontinent nazvan Amerika nisu nimalo više “autohtoni Amerikanci” od Evropljana koji su došli na isti kontinent 20 godina kasnije!

Ovome treba dodati i činjenicu da su oba evropska naroda koji svoje države imaju u Evropi a čiji građani su većinom muslimani, dakle Albanci i Bošnjaci (Turci žive u državi koja se nalazi i u Aziji i u Evropi), zapravo “autohtoni Evropejci”, istinski protoevropejci, koji u ovom dijelu Evrope žive od svog postanka do danas! Na prigovor da ipak postoji velika razlika u vremenu dolaska jednih i drugih i da se, prema tome, kao presudan faktor mora uzeti u obzir *hronološki kriterij*, koji nedvosmisleno ide u prilog onih koji su, ako već i nisu autohtoni Evropljani, došli prije ovih drugih, te da im upravo to i daje pravo da atribut

“Evropejci” ekskluzivno prisvoje za sebe, treba ukazati i na ono što slijedi.

Drugo: Na tlo današnjeg SAD-aprvi doseljenici stigli su tek krajem 16. vijeka, dok je ogromna većina današnjih stanovnika ove države došla tek početkom 20. vijeka, što znači, prije manje od stotinu godina! Ipak, svi se oni smatraju pravim Amerikancima (*True Americans*), danas ih niko ne tretira kao uljeze, još manje kao neautentične Amerikance! Ako se ista hronološka logika primijeni i na problem autentičnosti Evropejaca (što smo obavezni učiniti, i po zakonima logičke analize i po zakonima matematike i demografske statistike, odnosno političke ekspertize, jer se samo preko zajedničkog imenitelja može na racionalno relevantan način riješiti ova jednačina!), suočit ćemo se s dvjema alternativama:

- a) U skladu s logikom po kojoj su svi doseljenici u SAD, bez obzira na vrijeme doseljavanja, autentični “Amerikanci”, odnosno, u pogledu njihovog osnovnog statusa, potpuno ravnopravni građani SAD-a, i sve stanovnike Evrope koji su legalno prijavljeni i posjeduju dozvolu o stalnom boravku bezuslovno prihvatiti kao autentične Evropejce bez obzira kada su se doselili, odnosno, kada su dobili tu dozvolu, uključujući, razumije se, i sve one čija je vjera islam, a čije se autentično evropejstvo neopravdano dovodi u pitanje;
- b) Shodno diskriminatorskoj teoriji o *ekskluzivno kršćanskom karakteru evropskog identiteta i kršćanima kao jedinim autentičnim Evropljanima*, sve stanovnike SAD-a, pa i sve tri Amerike, osim čistokrvnih potomaka njenih prastanovnika (dakle, stanovništva koje se tehničkim terminima definira kao *indigenous*, odnosno, *native population*), posmatrati kao imigrante, čije prisustvo mora biti kontrolisano, reducirano, integrisano, i u krajnjoj liniji asimilirano u tradicionalne kulturne obrasce i vrijednosne standarde

onih jedinih istinski autohtonih Amerikanaca! Ovi zaključci dodatno su snažno potkrijepljeni, a njihov imperativni karakter naglašen, činjenicom da je i sam Kolumbo na tlo Karipskih otoka stupio tek 1492. godine, dakle 781 godinu *poslije osnivanja prve islamske države na tlu Evrope* (711), dok su prvi doseljenici počeli osnivati svoja trajna naselja na tlu Novog svijeta tek početkom 18. stoljeća, četiri stoljeća nakon što je Osmanlijska država bila uspostavila svoju prijestolnicu na tlu Evrope (Edirne, Jedrene), odnosno, dvije stotine godina nakon što je capital city ove islamske evropske države, iz evropskog grada Edirne, premješten u evropski grad Istanbul, (do tada poznat pod imenom Konstantinopolis). Ako podsjetimo da je Osmanlijska država već bila na samom kraju, poslije više od šest vijekova postojanja, u vrijeme dok se Džeronimo sa svojim Čirikaua Apačima još borio u Arizoni da odbrani slobodu svog naroda¹, a ogromni prostori današnjeg SAD-a bili još potpuno nenaseljeni, svim braniteljima teze o kršćanima Evrope kao o “autohtonim Evropejcima” i muslimanima Evrope kao o “došljacima neevropljanima”, bit će odmah jasno da je u njihovom interesu da smjesta napuste i odbace koncept *hronološkog kriterija*, kako se ne bi našli u nevoljama iz kojih se nikako neće moći izvući! Jer bi inače, po njihovoj logici, onaj ko je došao posljednji imao pravo i obavezu da ih potrpa u rezervate!

Ukratko, ne može se tvrditi da su Evropljani, Azijci i Afrikanci koji danas žive na tlu sve tri Amerike, posebno u SAD-u, autohtoni Amerikanci, bez obzira što su svi redom došljaci, *i istovremeno odricati isti takav status pripadnicima islama koji na tlu Evrope aktivno žive i djeluju u svim socijalnim, kulturnim i eko-*

---

¹ Vođa Čirikaua Apača (Chirikaua apachaes) *Goyatka*, poznatiji pod imenom *Džeronimo*, predao se u oktobru 1886. godine, sa 31 ratnikom i 103 žene, djece i staraca.

nomskim zbivanjima kao državni model, kao kulturna matrica i kao religijska praksa punih osam stotina godina prije nego što je Evropa doznala da Novi svijet, Amerika – uopšte i postoji! Kršćanska Evropa ne može sebe promovisati u jedinstvenog nosioca evropskog identiteta, niti odricati islamski identitet Evrope na osnovu hronološkog kriterija samo zato što su jedni Indoevropljani stigli prije drugih Indoevropljana (pri čemu su i jedni i drugi ipak Indoevropljani, usto još i pristigli iz istih krajeva!), niti pak, pozivajući se na razliku u vremenu u kom su u Evropu *došli* kršćanstvo i islam, (ključna riječ je, očito, *došli*, što direktno znači da su i kršćanstvo i islam po svom porijeklu neevropske religije, koje su u Evropu *stigle, došle* iz istog dijela svijeta, upravo kao i sami “Evropejci”, bez obzira jesu li *došli* kao kršćani ili kao muslimani) a da pri tome ni na koji način ne dovede u pitanje svoj status na tlu sve tri Amerike, imajući u vidu činjenicu da je kršćanstvo u Ameriku stiglo više od hiljadu godina nakon što je islam, kome se taj isti status na tlu Evrope osporava, osnovao svoju prvu islamsku državu na tlu te iste Evrope!

Glavni cilj ove knjige jeste inicirati procese koji će voditi uspostavljanju integralne samosvijesti evropskog čovjeka, njegovom autentičnom samorazumijevanju, ukidanju klišea i stereotipa motivisanih religioznim animozitetom, kao i rasnom i nacionalnom netrpeljivošću, te time omogućiti afirmaciju jedinstvenog islamskog evropskog identiteta, kao njegove apsolvirane autentične osnove!

Osnovni pristup trasiran je analizom historije islama i njegovog prisustva na tlu Evrope. Ključna činjenica da Evropa nema svog Božijeg poslanika, pa tako ni svoju autohtonu religiju, direktno znači da su i jevrejstvo i kršćanstvo, i islam, *de facto* i suštinski neevropske religije, koje u Evropi nemaju svoju rodnu kuću, nego su u njoj našle svoj dom, nedvosmisleno skida s dnevnog reda pitanje autohtonog, a time i monopolskog sta-

tusa i nekakvih većih ili manjih, a pogotovo ekskluzivnih prava bilo koje od ovih triju velikih svjetskih religija da Evropu smatra svojim kontinentom, na koji može polagati pravo ekskluzivnosti! To dalje znači da Evropa koja želi sebe razumjeti unutar sopstvene duhovne historijske realnosti ne može logički opravdano diskreditirati ni jednu religiju na svom tlu – svakako ni islam – kao “manje” ili “više” evropsku, niti je diskvalifikovati kao “neevropsku”.

S obzirom na to da je fokus ove studije istraživanje i interpretacija islamskog identiteta moderne Evrope, akcent čitavog projekta stavljen je na prikaz dolaska, širenja i opstanka islama, najprije kroz sumiranje ovih procesa na cijelom tlu Evrope, a zatim i posebno, kroz pregled hronologije dolaska islama i detaljnu analizu sadržaja i efekata njegovog prisustva u pojedinim regionima evropskog kontinenta.

Poseban aspekt predstavlja sistematska primjena kvalitativne istraživačke metodologije, kao i metoda dubinske analize ključnih sadržaja evropske tradicije, politike, kulture, ekonomije, političke prakse, te jezičkih, estetskih, književnih, likovnih, i niza drugih konstitutivnih elemenata islamskog identiteta moderne Evrope, formiranih pod snažnim utjecajem islamske tradicije i u duhu islama, koji od Evrope danas čine jedinstvenu civilizacijsku cjelinu prožetu dahom svih triju velikih monoteističkih religija svijeta, oplemenjenu duhom islama, koji za vjernike predstavlja posljednju Riječ Božju.

Pregled osnovnih tematskih cjelina

- 1) Konstatacija averzije prema islamu, negativne recepcije i animoziteta prema muslimanima, ukratko, islamofobije i antiislamizma u svim formama i stepenima naglašenosti predstavlja deskriptivnu osnovu dominantnog stava Evro-

pljana nemuslimana prema Evropljanima muslimanima. Intenzitet repulsivnih sentimenata prema svemu što je islamsko, evidentan kao dominantna paradigma recepcije islama i muslimana u očima evropske javnosti, u rasponu od notorne netrpeljivosti prosječno obrazovanih građana, do političko-partijskih centara i naučnih ustanova najvišeg ranga, istraživačkih instituta i univerziteta, koji fabrikuju štimovane analize i kvaziteorijske studije s naglašeno antiislamskim poentama, koje uz snažnu podršku za to plaćenih medija šire priču o alarmantnom porastu islamskog fundamentalizma diljem Evrope, ukazuje na zabludu nemuslimana, podjednako prisutnu bez obzira na nivo obrazovanja, etničku pripadnost ili njihova politička uvjerenja, o tome da je: a) prisustvo islama na tlu Evrope izrazito destruktivno i negativno za temeljne evropske vrijednosti; b) da su temeljne evropske vrijednosti i moralni standardi bitno različiti i nedvosmisleno superiorni u odnosu na islamske; c) da je u cilju očuvanja temeljnih evropskih vrijednosti neophodno prvo zaustaviti dalje širenje islama i imigraciju muslimana u Evropu, zatim u matične islamske zemlje deportirati što je moguće veći broj muslimana, i konačno, da je strateški imperativ maksimalno intenziviranje integrativnih procesa evropskih muslimana, s krajnjim ciljem njihove potpune asimilacije. Na 26.5 miliona muslimanskih imigranata (smatra se da je oko 6 miliona bez validnih dokumenata), koliko se procjenjuje da danas radi u Evropi, gleda se kao na smetnju, a njihova privrženost sopstvenim kulturnim i duhovnim vrijednostima interpretira se kao odbijanje da se integrišu i asimiliraju. Pri tome niko ne govori o činjenici do kršćanska Evropa na svakom od tih zaposlenih muslimana zarađuje najmanje 10 eura dnevno, što predstavlja najmanje 60–70 milijardi eura godišnje! Naprotiv, sva pažnja koncentrisana je na plasiranje katastrofičnih horor scenarija bazi-

ranih na velikim konspirativnim programima pretvaranja Evrope u islamsku koloniju *Eurabiju*.

- 2) Prelazak na *Analizu* otvara se statističkim pregledom prisustva muslimana u Evropi danas – prema teritorijalnoj raspoređenosti i broju. Odgovorom na pitanje o tome kako je moguće da su muslimani u tolikom broju i na tako velikom području prisutni u Evropi, posebno imajući u vidu periodične sistematske progone i kontinuirane mjere zabrane i ograničavanja njihove imigracije u neke evropske zemlje, otvorit će se put za teorijsku i historijsku analizu koja će eliminisati dominantne zablude i predrasude o takozvanoj kulturno monolitnoj Evropi. Nužna kontradiktornost svake definicije koja Evropu tretira kao kulturno monolitnu, povijesno homogenu cjelinu, jednoznačnog duhovnog identiteta, s empirijskom istinom da je Evropa *classic case model* koji se označava kao kulturni amalgam nastao iz dubinske, molekularne integracije dviju ili više autonomnih tradicija, nepobitno svjedoči o ideološkom karakteru sistematski produciranih antiislamskih stavova i raspoloženja, koji predstavljaju pravi izvor kreiranja mitološke slike *Evrope kao navodno autohtono i ekskluzivno kršćanskog kontinenta*.
- 3) Treba podsjetiti na to da Evropa nema svoju autohtonu religiju i da, u istom kontekstu, ima ozbiljne probleme sa samozumijevanjem sopstvenog identiteta, kao i pokazati da su i kršćanstvo i islam u potpuno jednakom statusu prema Evropi kao nematičnom području, što znači i da je Evropa u sasvim istom odnosu prema kršćanstvu i islamu kao prema eksternalnim faktorima, te da stoga između kršćanstva i islama, na tlu Evrope u cjelini, ni suštinski, ni logički opravdano, ne može biti uspostavljen odnos domaćina i gosta, još manje odnos legitimnog posjednika i uljeza! Pokazati da

je od 711. godine do danas na tlu Evrope prisutna jedna ili više islamskih država znači saglasiti se da je islam u Evropi prisutan *in continuo* i, što je još važnije, znači da je od samog početka, dakle od 8. stoljeća², islam stupio na evropsku scenu na nivou visoko organizovane države s razvijenim i autonomnim pravnim, ekonomskim, političkim i kulturnim sistemom institucija! Pri tome, treba istaći i činjenicu da je od tada do danas islamska kulturna i duhovna komponenta neprestano prisutna i kroz djelovanje konkretnih država, koje su više stoljeća spadale među najrazvijenije i najmoćnije države na tlu Evrope! Primjeri El-Endelusa u regionu Pirinejskog poluotoka, Bugarskog kraljevstva u području današnjeg Tataristana iz osmog vijeka naše ere (The Bulghar Kingdom), Krimskog, Kazanskog, i Astrahanskog kanata, oko Crnog mora i u slivu rijeke Volge, kao i Osmanlijske države, dovoljno jasno potvrđuju ovu činjenicu.

- 4) U *Sintezi* se temeljno, empirijski maksimalno argumentovano, *in extenso*, demonstrira presudni utjecaj islamskog društvenog i državnog sistema na konstituisanje niza centralnih, izrazito pozitivno konotiranih pojmova savremene aksiološke, moralne i političke filozofije, a osobito intenzivno na ključne postulate pravne teorije i prakse takozvanog *zapadnoevropskog* mišljenja, kao što su religijska i kulturna tolerancija, pravo na sopstveni jezik, univerzalna i kolektivna ljudska prava, pravni sistem jednak za sve subjekte kao i jednog broja kontroverznih političkih mjera primjenjivanih danas, koje su predmet teorijske debate. Za procese uzajamnog poštovanja i tolerancije svjetskih kultura

---

² Govorimo o prisustvu islamske države na tlu Evrope. Inače, prvi organizovani dolazak muslimana na tlo Evrope vjerovatno se desio pola stoljeća ranije, konkretno 641. godine, kada je Abdurrahman ibn Rabi'a el-Bahili osvojio dijelove Južnog Kavkaza, gdje je, prema nekim izvorima, već zatekao prve muslimanske zajednice.

i svjetskih religija posebno je pogubna ideologija neobihevizma, promovisana u ključni strateški cilj najmoćnijih svjetskih sila, reafirmisana u varijanti eksperimentalne psihologije B. F. Skinera. Pored snažne propagande programski koordiniranih multimedijjskih projekata, ciljevnima monokulturne dominacije mnogo doprinosi i ideološki jednoobrazna edukacija talentovanih predstavnika mladih naraštaja bez obzira na vjersku, nacionalnu, kulturnu, rasnu i drugu pripadnost, uz ignorisanje temeljnih vrijednosti njihovih zajednica. Politika stipendiranja talentovanih mladih ljudi funkcionira kao njihova totalna ideologizacija u duhu *zapadnoevropske* supremacije, u sklopu nekritičkog prihvatanja svih aspekata globalizacijskih procesa, koji sve više postaju forma globalnog imperijalizma.

- 5) *Zaključak* ima dva osnovna zadatka: s jedne strane, argumentirano dokazati neodrživost teze o *ekskluzivno kršćanskom, kulturnosingularnom i monolitnom karakteru evropske kulture*; s druge strane, jednako argumentirano potvrditi *pluralni i sintetički karakter njezina identiteta*, tako da se apodiktički potencira evidentnost snažnog prisustva i odlučujućeg utjecaja islama na formiranje političkog, ekonomskog, kulturnog i duhovnog identiteta Evrope. Stoga je svaka analiza koja Evropu tretira kao kulturno monolitnu, povijesno homogenu cjelinu jedinstvenog duhovnog identiteta iz temelja metodološki pogrešna i u suprotnosti sa činjenicama koje nepobitno potvrđuju da je Evropa primarno kulturna legura izlivena od izvorno importiranih, dominantno kršćanskih i islamskih elemenata, uz značajno prisustvo jevrejske tradicije, kao i većeg broja arhaičnih autohtono evropskih primjesa, sačuvanih u svim dijelovima kontinenta! U ovom kontekstu, svaki relevantan govor na temu njezina identiteta mora poći od činjenice da je Evropa, zapravo, sinteza pluraliteta kulturnih identiteta, što znači i

da je, samim tim, autentično razumijevanje Evrope moguće samo kroz prizmu njihove interakcije i uzajamnih utjecaja, koji su, kroz kontinuirano prisustvo i intervenciju ostalih kulturnih matrica, kreirali jedinstvenu kulturno kompleksnu mrežu, prepoznatljivu po naglašenim elementima kako judeo-kršćanskog tako i islamskog identiteta Evrope!

- 6) Globalna situacija sve više se određuje kao trajektorija iscrtana odnosom islamskog i neislamskog *dijela svijeta*. Na ovoj suštinskoj zabludi, koja je notorni ideološki konstrukt, formulisana je i teorija o takozvanom *sukobu civilizacija* (*The Clash of Civilizations*), producirana za potrebe militarističkih krugova zastupnika totalitarne ekstremno desničarske opcije nekih od najmoćnijih zemalja svijeta. Treba jasno pokazati ljudima ono što je u ovoj teoriji potpuno pogrešno. Svijet nije *sastavljen* iz dijelova! Svijet je jedan i integralan! Ali, ako nije sastavljen iz dijelova, svijet se može *rastaviti* ne u dijelove, nego u krhotine, fragmente, ulomke! Ideja o svijetu koji je *sastavljen iz dvije civilizacije*, i to kršćanske i islamske civilizacije, koje se nekom sudbinskom nužnošću moraju sukobiti, tako da samo jedna ostane na bojnopolju i zavlada svijetom a druga bude zbrisana s lica zemlje, ne vidi da svijet nije sastavljen i samo zato misli da će svijet moći ponovo da se sastavi kada se jednom razbije njegovo jedinstvo. Pobijanje ove veoma opasne i već dugo sistematski promovisane globalne strateške agende, slijedi dvije osnovne linije argumenata; prvo, raskrinkavanje cijele priče o *sukobu civilizacija i to u direktno empirijskoj i pragmatičnoj ravni*; drugo, ideološko razobličjenje motiva totalitarizma i neokolonijalizma kao osnovnih pokretača scenarija o *sukobu civilizacija*.

Priča o tri brata

Evropa je kontinent posebne sudbine. Koliko je poznato, samo Evropa ima mit o sopstvenom postanku. O tome kako je kontinent Evropa dobio svoje ime sačuvana su čak dva mitološka predanja. Prema jednom, Evropa je Okeanova i Tetijina kći, sestra Trakije, Azije i Libije, koja je Zeusu rodila sina Dodona, eponimnog heroja Dodone. Prema drugome, koja je mnogo poznatije i na koje upućuje i Homer u *Ilijadi*, Evropa je bila kći feničanskog kralja i njegove supruge kraljice. Jedna varijanta kao roditelje Evrope spominje feničanskog kralja Atenora i kraljicu Telefas, dok druga govori o feničanskom kralju Feniku i kraljici Perimedi. U oba slučaja, porijeklo Evrope, nedvojbeno, locira se u isti region, nekadašnju Fenikiju, dakle izvan same Evrope, konkretno na Bliski istok, sa središtem u području Jerusalima.

Po ovoj priči, Zeus, mitološki otac bogova, zaljubio se u prekrasnu semitsku djevojku, feničansku princezu. Da je ne uplaši prerano, pretvorio se u velikog bijelog bika, mirne ćudi, zanosnog mirisa ruže i šafrana. Jednog dana, dok je u arkadijski tihoj livadi Evropa brala cvijeće u košaricu od pletenog pruća, pred njom se pojavi bijeli bik. Opijena divnim mirisom, snagom i pitomom ćudi velikog bijelog bika, Evropa mu je prišla i počela ga milovati. Na kraju se čak osmjelila da se popnena leđa krotkog bijelog bika. Tada je bik pojurio galopom u more i otplivao s Evropom na plećima, sve do ostrva Krit/Kreta, praćen svatovskim pjesmama Nereida i pod direktnom zaštitom Posejdona, Amfitrite i Afrodite. Tu je Evropa sa Zeusom rodila tri božanska sina. U znak velike ljubavi prema Evropi, mitološki otac bogova je naredio da se kontinet sjeverno od Krita nazove po njenom imenu, i to do samog kraja, dalje nego što doseže i najoštrij ljudski vid.

Mogu li ta tri sina, u nekoj proročanskoj jasnoj viziji, biti antcipacija tri velike religije, koje će, iz istog tog dijela svijeta, i upravo preko ostrva Krita kao prve etape (podsjećamo na či-

njenicu da je islam na Kritu uspostavio svoje čvrsto organizovano – politički, ekonomski i državno – prisustvo prije punih dvanaest stoljeća preko emirata osnovanog na ovom ostrvu već 824. godine) naći sebi trajno boravište i osnovati moćne i razvijene države na ovom kontinentu, prije svega na dvama od triju njegovih velikih poluostrva: Pirinejskom i Balkanskom (treće je Apeninsko), i time trajno odrediti sudbinu i sebi i cijelom kontinentu!? Može li priča o semitskoj majci tri brata koja će pohoditi kontinent Evropu, nazvanu po njihovoj majci(!), i tu se zavijek naseliti biti nadahnuta mitološka slutnja i predskazanje koje najavljuje kršćanstvo, islam i judejstvo, ta tri božanska sina, tri brata, tri Božije poruke, upućene sa Svete zemlje, da šire Božiju riječ na kontinentu Evropi, i preko njega, da je prenesu po cijelom svijetu!? Nije isključeno, jer je struktura mitološke priče o imenovanju našeg kontinenta imenom Evrope i u filozofskom i u didaktičkom kontekstu duboko religiozna. Da podsjetimo, riječ je o kćeri semitskog kralja, koju je sami Zeus odveo na Krit, gdje mu ona rađa tri sina, ikoji u znak velike ljubavi cijelom kontinentu daje njeno ime. Drama mitološke Evrope jeste žestoka i konvulzivna, jeste brutalna i nasilna, jeste oslonjena na podlukost i prevaru. Ali, ujedno, to je drama koja sve negativne elemente sadržane u premisama sublimira i razrješava maksimalno pozitivno u svojoj moralnoj konkluziji! Zeus se jeste poslužio prevarom, ali samo zato što je ipak prije toga iskreno zavolio Evropu. Otmica Evrope izvršena je i uz njenu saglasnost (makar i ne sasvim svjesnu), jer se i ona odmah priklonila moćnom biku besprijekorno bijele kože, pitome naravi, koji miriše ljepše od ruže i šafrana, a u njoj izaziva neposredni osjećaj povjerenja, koje je bilo toliko da mu se čak sama popela na leđa. Ljubav je apsolutni alibi ove prevare, koja je sva, od početka do kraja bila u službi ljubavi, što se potvrdilo i kroz rođenje tri sina, kroz kasniju srećnu sudbinu Evrope, kao i činjenicu da je u znak ljubavi ovaj cijeli kontinent dobio ime djevojke koju je mitološki

otac bogova Zeus toliko zavolio. Dodamo li još i podatak da se na tom istom kontinentu od pamtvijeka nalazio Olimp, dakle samo sjedište mitoloških bogova na čelu sa Zeusom, a da ipak nikada prije toga ovaj kontinent nije imao svoje ime, nego ga je dobio upravo po ovoj semitskoj djevojci s Bliskog istoka, bit će jasno da je ova mitološka priča zapravo alegorija fascinantno anticipativne energije, koja opominje na elemente nasilja i prevare, ali samo zato da bi se jače istakao element erosa razbuktanog u ljubav, i da bi se akcentirala suštinska jednakost sve tri religije rođene na Bliskom istoku a pristigle u Evropu kroz metaforu tri rođena brata, božanski začeta u plodnoj utrobi Bliskog istoka!

I dok su ova tri brata živjela zajedno, bili su složni. Jednog dana na put za Evropu, nepoznati kontinent nazvan imenom njihove majke, krenuli su najstariji i srednji brat. Srednji brat je u početku bio blizak s najstarijim. Kada su zajedno došli u Evropu, najstariji brat pomogao mu je da osvoji srca mnogih naroda, da zavlada mnogim državama i da se nastani na velikim dijelovima kontinenta, ali kasnije je svu vlast prigrabio samo sebi. Kada je, slijedeći put svoje braće, i najmlađi brat stigao u Evropu, i on je osvojio mnoga srca i osnovao svoju državu u kojoj su složno živjeli i jednaka prava uživali i potomci najstarijeg i srednjeg brata. Riješen da osvoji cijeli kontinent samo za sebe, srednji brat je objavio rat najmlađem, uništio njegovu državu koju je osnovao na Pirinejskom poluostrvu, prigrabio njenu teritoriju, i iz nje prognao sve potomke i najstarijeg i najmlađeg brata. Ali potomci najmlađeg brata već su imali i svoju drugu državu u Evropi, na Balkanskom poluostrvu, moćnu imperiju u punoj snazi, u kojoj je pravednost bila najviši zakon, pa su oni širom otvorili vrata i u svoju državu, u kojoj su mirno i pošteđeni od ratovanja živjeli potomci srednjeg brata, primili protjerane potomke i najstarijeg i najmlađeg brata, potvrđujući da sve

tri brata u Evropi, koja im svima pripada jednako, mogu živjeti složno i zajedno.

Ova milost najmlađeg brata veoma razljuti srednjeg brata. Od tada, srednji brat se okrenu protiv najmlađeg brata i objavi mu rat do istrebljenja. Ratna sreća više puta okretala se na jednu ili na drugu stranu, da bi se na kraju uspostavio mir. Srednji brat nije mogao sasvim istjerati najmlađeg brata iz Evrope, pa je, poslije velike bitke u kojoj je poražen do nogu, morao odustatu od daljeg progona i ostaviti mu malo zemlje na jugoistoku kontinenta. Najstarijeg brata, koji nije imao svoje države, srednji brat je na svojoj teritoriji Evrope nemilice progonio i izložio ga i holokaustu, kada je na milione potomaka najstarijeg brata nemilosrdno poubijao u logorima koje je za tu najmenu i napravio. I potomci najmlađeg brata, koji su ostali na svojim ognjištima i nakon što su njihovu državu osvojili potomci srednjeg brata, bili su izloženi njihovom nerazumnom gnjevu i bezrazložnoj osveti, pa su progonjeni i ubijani sve do ovih dana, a njihova prava su uskraćena.

Pročitana kao alegorija, ova priča jasno pokazuje ko su ta tri brata: najstariji brat je judejstvo, srednji brat je kršćanstvo, najmlađi brat je islam. Ova knjiga govori o tome kako se desilo da srednji brat samo sebe smatra autohtonim Evropljaninom, proglasivši cijeli kontinent svojim legitimnim posjedom, posmatrajući pri tome svoju braću, najstarijeg i najmlađeg, kao uljeze, iako su sve trojica, prema onoj legendi, rođeni na Bliskom istoku od iste majke i istog "božanskog oca".

UVOD

Jedna napomena: Intonacija i istina

A govoriti o onome što se zbilo i kako jeste treba razumno, blago, vedro. Jer kakve god bile okolnosti koje su dovele do ovog velikog nesporazuma, one se neće otkloniti prijetnjama, optužbama ni prebacivanjem. Smiren pristup i odmjeran govor ublažit će gnjev i razbistriti um, dok će oštar govor samo pojačati mržnju i otupiti oštricu razuma. Reducirati žalopojke, ne koristiti džoker viktimizacije. Koliko god važnost teme kojom se ova knjiga bavi obavezivala na najveću pažnju u načinu na koji će se o njoj govoriti, upravo ta ista važnost obavezuje još više na beskompromisno poštovanje činjenica, podataka i opisa onoga što se zbivalo, ukratko, na poštovanje – istine! Jer, ako je korektnost i uzajamno poštovanje učesnika u razgovoru osnova svakog razgovora, istina je njegov jedini opravdani cilj. To je odnos intonacije i istine koji će ova knjiga nastojati da slijedi.

Sloboda nije sloboda ako je samo za neke; sloboda je sloboda ako je za sve!

Kršćani Evrope govore o potrebi da se muslimani koji žive u Evropi, integrišu u “kršćansku Evropu”; da bi razumjeli to što govore vama, progovorite, vi muslimani, o potrebi da se kršćani koji žive u Evropi integrišu u “islamsku Evropu”. I produžite da govorite to isto jedni drugima, sve dok i jedni i drugi ne shvatite da je jedina istinska integracija samo ona u kojoj niko ne govori drugome šta mu je činiti.

Liberalna, konzervativna i desničarska Evropa danas se žestoko protivi prisustvu islama i imigraciji muslimana, s ciljem “da se sačuva evropski identitet i evropsko naslijeđe”. Ovaj cilj ih, međutim, obavezuje upravo na suprotno: da se jednako energično založe za prisustvo islama u Evropi, jer su, tokom posljednjih 14 stoljeća, evropski identitet i evropsko naslijeđe suštinski određeni prisustvom islama i oblikovani duhovnim vrijednostima i kulturnim osobinama muslimana!

Ni u jednoj livadi ne cvjeta samo jedan cvijet, ni u jednoj šumi ne raste samo jedno drvo!

Ne govoriti defanzivno! Nipošto se ne opravdavati! Priča evropskih muslimana ne smije se svesti na imidž mučenika, na lament žrtava, ili vapaj stradalnika! Potresne priče već odavno ne potresaju nikoga. Umjesto da izazovu simpatije, čine da se ljudi osjećaju neugodno i da se distanciraju u bezbjednost ravnodušnosti. Jer svako stradanje implicitna je optužba svima onima koji nisu ništa učinili da bi ga spriječili. Ljudi ne vole da ih bilo ko podsjeća na moralnu krivnju, makar to bila i krivnja pasivnog saučesnika. Sve priče o ljudskim tragedijama i masovnom stradanju, nažalost, posmatraju se kao potencijalno interesantne samo još kroz prizmu *ex post facto*, iz perspektive mogućeg profita pravljenjem filmova, pisanjem knjiga ili tužbama za ratnu odštetu. Nikome više nije do viktimizacije i slušanja žalopojki. Vidaj sam svoje rane, neka ih tuđe oči ne gledaju! Previj ih plaštom neba, pospi ih ljekovitim prahom traganja za onima koji su ih zadali, i očekivanjem njihovog izvođenja pred sud. Ako i ne zamlade sasvim, zacijelit će najbolje pravednim kažnjavanjem zločinaca. Umjesto da u svakoj prilici izvlače *victim-joker*, Evropljani muslimani treba da podsjetite svoj kontinent na sve dobro što su za njegov rejting i slavu učinili dosada, (a što su Evropljani kršćani ne samo zaboravili nego još i pripisali sebi u zaslugu!?), i da pokažu koliko još mnogo dobra mogu

učiniti za ovaj njihov zajednički kontinent. Svaki narod i svaka kultura, ponajviše pak svaka religija, imaju pravo odbraniti sopstveni integritet u onoj mjeri u kojoj su spremni poštovati integritet svakog drugog naroda, svake kulture i svake druge religije! I samo u istoj mjeri u kojoj poštuju suverenitet drugoga imaju pravo na sopstveni suverenitet!

Uz ovo, svakako i energično ukazati na nedopustivu satanizaciju Balkana kao “drugosti civiliziranog svijeta”, jasnim podsjećanjem na činjenicu da su najveći zločini u historiji svijeta, kao i u samoj Evropi, počinjeni upravo od pripadnika “civiliziranog svijeta”, konkretno od Evropljana nebalkanaca. Ne s ciljem da se otvori rasprava u vezi s tom morbidno uvredljivom laži, nego upravo s ciljem da se ta rasprava zatvori, a ovaj ideološki fabrikovan mitologem o Balkanu zamijeni istinom koja pokazuje da su svi izvori takozvane zapadne civilizacije, filozofije, umjetnosti, demokratije, bez izuzetka potekli upravo na Balkanu i s Balkana se razlili na ostatak Evrope.